

IDR

Romanian Diplomatic Institute

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

POLICY BRIEF nr. 86/2025

Biserica Ortodoxă Română și propaganda pro-rusă

Ileana Racheru

Biserica Ortodoxă Română și propaganda pro-rusă¹

Ileana Racheru²

Analistă

Institutul Diplomatic Român

ABSTRACT: În ultimii ani în România s-a remarcat o proliferare fără precedent a propagandei pro-Kremlin care a folosit mesaje ortodoxe distorsionate și care a facilitat câștigarea primului tur al alegerilor prezidențiale din 2024 de către un candidat cu discurs mesianic și extremist. În acest context, studiul de față reprezintă o analiză a propagandei pro-ruse din cadrul Bisericii Ortodoxe din România (BOR). Întrebare la care încearcă să răspundă este *Care sunt cauzele ce explică prezența și influența propagandei pro-ruse în cadrul Bisericii Ortodoxe Române?* Ipoteza studiului este că prezența și influența propagandei pro-ruse în Biserica Ortodoxă din România sunt posibile din cauza moștenirii istorice a BOR și a unei educații precare unor clerici și laici în materie de istorie și teologie, care au fost exploatate de Federația Rusă prin intermediul unor măsuri active menite să readucă România în sfera sa de influență.

CUVINTE CHEIE: propagandă, Rusia, ortodoxie, Biserica Ortodoxă Română, comunism, legionari.

¹ Această publicație se bazează exclusiv pe surse deschise. Opiniile exprimate aparțin în întregime autoarei și nu reflectă neapărat poziția instituției.

² ileana.racheru@idr.ro

INTRODUCERE. CE ESTE BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ?

Potrivit *Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, recunoscut prin Hotărârea Guvernului nr. 53/2008, BOR este comunitatea creștinilor ortodocși, clerici, monahi și mireni, constituiți canonic în parohii și mănăstiri din eparhiile Patriarhiei Române aflate în interiorul și în afara granițelor României, care mărturisesc pe Dumnezeu în Sfânta Treime, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, pe temeiul Sfintei Scripturi și al Sfintei Tradiții și participă la viața Bisericii prin aceleași Sfinte Taine, slujbe liturgice și rânduieli canonice³. Potrivit Bibliei ortodoxe, fundamentul Bisericii este mărturia de credință în Iisus Hristos: *Și Eu îți zic ție, că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Biblia ortodoxă, Matei 16:18)⁴.

Instituțiile oficiale ale BOR cât și comunitatea de credincioși sunt deservite de presa afiliată și întreținută oficial de Patriarhie (televiziunea *Trinitas* și publicațiile *Lumina* și *Basilica*). Aceștia li s-au autoasociat și o pleiadă de site-uri, pagini și conturi de pe rețelele de socializare care nu au nicio legătură cu instituția bisericii.

MOȘTENIREA ISTORICĂ A BOR

În perioada interbelică o parte a clerului ortodox a creditat extrema dreaptă, reprezentată de Mișcarea Legionară. Deși, Patriarhia Română nu a susținut oficial Mișcarea Legionară, clerici ortodocși s-au alăturat acesteia fiind atrași de mesajul politic care îmbina ultranaționalismul cu teme ale ortodoxiei – folosirea unor sfinți, a parastaselor ca simboluri ale mișcării, cultul eroilor, precum și de discursul anti-minorități religioase, etnice și naționale al acestora. Naționalismul religios al Legiunii Arhanghelului Mihail a fost creat și fundamentat

³ STATUTUL din 16 ianuarie 2008 (*republicat*) pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/222799?isFormaDeBaza=True>, accesat la 12.08.2025.

⁴ "Petru, sau pe evreiește „Chefa”, se traduce în românește prin „piatră”, fiind un nume cu încărcătură simbolică. „Pe această piatră”, spune Domnul „voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui.” Piatra de care vorbește Domnul nu e omul Simon Petru, ci piatra - adică temelia - credinței sale, aceea că Mesia a venit. Pe această mărturie de credință, că Hristos este Dumnezeu întrupat, e fundamentată Biserica. Cei care Îl recunosc pe Iisus ca Mântuitor și Fiul lui Dumnezeu, aceia constituie împreună Biserica, iar credința lor stă împotriva pierzaniei, împotriva căderii în iad”, Ioan Dumitru Popoiu, *Piatra credinței și smerenia care propovăduiește învierea*, <https://doxologia.ro/piatra-credintei-smerenia-care-propovaduieste-invierea>, accesat la 15.07.2025.

de teologi intelectuali, unii având cariere universitare. Nichifor Crainic, prof. la Universitățile din Chișinău și București scria că „preoții și învățătorii sînt(...) agenți ai luminii, misionari ai adevărului etern, stâlpi ai ordinii morale, antene vibrante ale conștiinței naționale santinele ale ideii de stat românesc”⁵.

În perioada comunistă, ideologia legionară a fost diseminată prin intermediul deținuților politici legionari în închisori și apoi în mănăstirile în care s-au călugărit. În plus, național-comunismul lui Ceaușescu a preluat o parte din temele ideologiei legionare.

După 1990, o parte a clericilor cu influență în spațiul public aveau un trecut legionar și/sau colaboraseră cu Securitatea comunistă. Sinodul și comunicatele Patriarhiei au condamnat, însă, în mod constant regimurile dictatoriale, comunismul și mișcarea legionară. În cadrul unor mănăstiri, în discursul și activitățile unor importanți clerici ortodocși precum și în asociații ale studenților teologi sau în publicațiile cu caracter ortodox s-a perpetuat neoficial ideologia legionară. La Mănăstirea Petru Vodă a fost cântat imnul mișcării legionare. În alte așezăminte (Mănăstirea Paltin- Petru Vodă, Mănăstirea Valea Teilor) au fost organizate tabere legionare și primite ONG-uri/asociații/ frățiile ortodoxe (neo)legionare care organizau comemorări ale unor lideri și membrii ai Mișcării Legionare în care slujbele religioase au fost impregnate cu simboluri fasciste. Patriarhia Română nu a susținut niciodată oficial aceste activități, deși au existat situații în care ele au fost gurate de clerici de rang înalt - arhiepiscopul Tomisului, Teodosie a participat la comemorări însoțite de slujbe religioase organizate de Asociația (neo) legionară Gogu Puiu.⁶

Tot după 1990, a reapărut fenomenul „sfinții închisorilor” cultivat în unele mănăstiri, biserici, publicații și ONG-uri (neo)legionare și în diverse comunități de credincioși. ”Sfinții închisorilor” a fost procesul prin care unora dintre legionarii care au fost în închisori înainte și după 1948 le-au fost construite hagiografii ce îi portretizau ca martiri ai credinței ortodoxe în luptă cu dictatura lui Carol al II-lea sau cu regimul comunist ateu, făcând abstracție de activitățile fasciste ale acestora⁷. Acest fenomen nu a fost oficializat de BOR.

⁵ Nichifor Crainic, ”Spre blocul preoților și învățătorilor”, Calendarul, 1 (56), 20 martie 1932, pag.1, citat în Roland Clark, *Sfîntă tinerețe legionară. Activismul fascist în România interbelică*, Editura Polirom: 2024, pag. 210.

⁶ Adrian Dragoș Defta, ”Căpitănașul” cel viteaz, Observatorul Cultural , nr. 1079, 23.09.2021, <https://www.observatorcultural.ro/articol/putna-2021-capitanasul-cel-viteaz/>, accesat la 24.06.2025.

⁷ Ionuț Biliuța, When Faith Meets Ideology, 23.05.2025, https://publicorthodoxy.org/good-reads/when-faith-meets-ideology/?fbclid=IwY2xjawLbC6xleHRuA2FlbQlxMQBicmlkETFSbzR3MEhxUkVJSzR2TTFjAR61sK7q5PvBUJeRdmqC9RtaeusEPFFxknlFd0-qDruDDfwONrv-Bd3DFW60_q_aem_Sw4VPKIVbH8JzmECmGc-Bg, accesat la 9.07.2025.

În același timp, în cadrul bisericii au subzistat și s-au reactivat curente care condamnau dialogul ecumenic cu Biserica Catolică: „uniatismul din secolul XVII a înveninat durabil relațiile dintre ortodocși și romano-catolici. S-a văzut asta și la 1948, când Stalin a decis desființarea Bisericii greco-catolice, dar și după 1989, când tensiunea dintre ortodocși și greco-catolicii reveniți la lumină, din clandestinitate și închisori, a atins un trist apogeu. E un paradox aici. Elita greco-catolică din Transilvania a fost un factor major de emancipare națională a românilor. Între războaiele mondiale, cele două ”strane” naționale au cântat oarecum la unison. Apoi, mâna Moscovei a otrăvit atmosfera dintre cele două confesiuni românești (după ce etnocrația legionară interbelică ”stabilise” deja că numai un ortodox poate fi un bun român)”⁸. După Sinodul din Creta din 2008, prin intermediul unor biserici și mănăstiri din Ucraina, în care se slujește în limba română și care erau subordonate Patriarhiei Moscovei și a întregii Rusii, s-a desfășurat o întreagă campanie anti Patriarhia Română pe motiv că aceasta întreține ecumenismul și deraiase de la învățătura ortodoxă autentică (care era respectată doar în biserica moscovită).

EDUCAȚIA PRECARĂ ÎN MATERIE DE ISTORIE ȘI TEOLOGIE A CLERULUI ȘI A MIRENILOR. DENATURAREA MESAJULUI ORTODOX

O mare parte a clerului și credincioșilor au doar o cunoaștere lacunară a istoriei României interbelice, perioadă care este idealizată excesiv. BOR a contribuit la unificarea provinciilor românești, a dobândit unele dintre cele mai importante funcții politice în statul român- patriarhul Miron Cristea a fost reprezentant al regenței pentru regele Mihai (1927-1930) și premier (1938-1939). În același timp, clericii de diferite ranguri au fost seduși de ultranaționalismul religios și au susținut Mișcarea Legionară care a avut un caracter criminal. Educația precară în materie de istoria comunismului s-a reflectat în aderența unei părți a clerului și a mirenilor ortodocși la narativele care glorificau și susțineau nostalgia după regimul comunist din perioada lui Nicolae Ceaușescu. Acest narative îmbinau mesajul religios cu teme

⁸ Interviu al autoarei cu Teodor Baconschi, teolog și ambasador al României la Sfântul Scaun, Ordinul Suveran de Malta și Republica San Marino (1997-2000); director general MAE (2001-2002); ambasador al României în Republica Portugheză (2002-2004); secretar de stat pentru Afaceri Globale (MAE, 2004-2006); consilier prezidențial (2006-2007); ambasador al României în Republica Franceză și Principatul de Monaco (2007-2009); ministru al Afacerilor Externe (24 decembrie 2009 – 24 ianuarie 2012); ambasador în Centrala MAE (2015-2023), București 2025.

ale protocronismului sau nostalgia după perioada copilăriei trăită în lipsuri. Acest discurs eludează însă natura criminală a regimului comunist căruia i-a căzut victimă și Biserica Ortodoxă Română.

Aceeași cunoaștere lacunară se regăsește și în materie de teologie, atât la o parte a clericilor cât și la credincioși. În spațiul public românesc post-comunist nu au existat dezbateri academice, intelectuale cu acces larg despre distorsionarea masajului ortodoxiei (și al creștinismului) și abuzul de religie în cadrul discursului politic. În mod similar, dezbaterile, publicațiile academice sau chiar și de informare despre extrema dreaptă românească din perioada interbelică au avut caracter restrâns sau au fost popularizate doar marginal. Conferințele cu caracter religios ținute de teologi, cu pregătire universitară precară sau doar pentru remunerații, monahi sau laici fără studii în domeniu în amfiteatrele universităților, precum și în teatre sau mănăstiri au amplificat și distribuit un mesaj religios denaturat impregnat politic și naționalist.

În plus, mănăstirile și așezămintele ortodoxe nu au întotdeauna un control al mesajelor care se transmit și adesea ajung să își pună la dispoziție spațiile unor politicieni și grupări (neo)legionare fără a fi conștiente de faptul că acestea promovează extremismul politic și un mesaj ortodox distorsionat. Cele mai elocvente situații în acest sens sunt folosirea de către Călin Georgescu, candidatul extremist la alegerile prezidențiale din 2024, a unor video filmate în biserici și mănăstiri, în care a fost uneori susținut deschis de clerici. În dialogul cu preotul-călugăr, Calistrat Chifan de la Mănăstirea Vlădiceni, care avut mai mult de 122 mii vizualizări pe Youtube, mesaje din ortodoxie/creștinism sunt amestecate cu naționalism românesc, discurs de extrema dreaptă și teoria conspirației. Călin Georgescu vorbește despre evoluția poporului român în diferite perioade istorice ("genialitatea românilor" care a oferit marile invenții ale științei; "cea mai importantă carte pentru români este *Amintiri din copilărie*, pentru ca acolo găsești esența vieții). Georgescu are o pledoarie pentru revenirea la activitățile agricole și la "legea ortodoxiei" (care ar fi specifică poporului român), precum și pentru un discurs al păcii- "cine va vorbi astăzi despre pace în plin război mondial, acela va fi lider mondial și asta poate să facă România să vorbească despre pace, să fie axis mundi la nivel mondial pentru această situație care este foarte complicată"). Calistrat Chifan amestecă citate din biblie cu naționalism românesc (glorificarea perioadei comuniste în care existau fabrici și produse românești)/anti-

occidentalism și face o comparație între candidatura lui Georgescu ca independent și activitatea lui Iisus Hristos⁹.

Educația precară în materie de teologie a avut ca efect și creditarea misticismului care a luat avânt o dată cu expansiunea tehnologiei și a rețelelor de socializare: „Doar 25% din populație merge frecvent la biserică. Dintre aceștia foarte puțini l-au votat pe ”Mesia ” Călin Georgescu. Restul electorilor lui sunt din categoria celor care cred în toate religiile, în ghicitori...”, spune sociologul Barbu Mateescu¹⁰. În „bulele” românești de pe rețelele de socializare sunt prezentate presupuse sfaturi și proorocii apocaliptice atribuite unor sfinți sau călugări decedați care au trăit în România, precum și unor monahi de la Muntele Athos. Cel mai elocvent exemplu este „vedenia politică” de la Muntele Athos apărută în campania electorală pentru turul II al alegerilor prezidențiale din 2025¹¹. Răspândirea misticismului este conexată și cu influența tradiției misticismului rusesc din R. Moldova (spre exemplu, conținutul unor site-uri precum apărătorul.md, care promovează mesaje de tipul „Sodomia va aduce războiul nuclear! Cuvinte vii și tari de la părintele Efrem din Arizona” este preluat în bule din rețele de socializare sau pe site-uri românești)^{12,13}. Un alt exemplu este un fel de fenomen al „teofaniilor virtuale” care se manifestă pe rețelele de socializare – Arsenie Boca și Fecioara Maria care vorbesc prin video create cu inteligența artificială.

⁹ Calistrat Chifan și Călin Georgescu într-o ediție specială BZI LIVE (redifuzare), noiembrie 2024, <https://www.youtube.com/watch?v=kqPgT2itYwE>, accesat la 24.06.2025

¹⁰ Barbu Mateescu, interviu-discuție cu autoarea studiului, București, mai 2025.

¹¹ Mihaela Tănase, ”Vedenia de la chilia sponsorizată de Becali: Cine a văzut ”fiara mare” din spatele lui Nicușor Dan, cu două zile înainte de vot”, *Context.ro*, 23.05.2025, <https://context.ro/vedenia-de-la-chilia-sponsorizata-de-becali-cine-a-vazut-fiara-mare-din-spatele-lui-nicusor-dan-cu-doua-zile-inainte-de-vot/>, accesat la 25.06.2025.

¹² O altă profeție îi este atribuită lui Petrache Lupu, un cioban, care a trăit în perioada interbelică și care susținea că a vorbit cu Dumnezeu ”90 de ani de la profeția ciobanului Petrache Lupu. E incredibil cum a putut acest om vedea ceea ce ni se întâmplă azi! O stradă din Maglav, Dolj, îi poartă azi numele, iar o statuie înălțată lângă Primărie amintește de acest cioban orfan, fără carte și aproape surd și mut, căruia i s-a arătat Dumnezeu, în primăvara anului 1935. Momentul a dat naștere unuia din cele mai ample fenomene religioase din România, cuprinzând, de-a lungul anilor, sute de mii de oameni, deopotrivă intelectuali, preoți, politicieni și țărani.

Iată profeția:

„Un mare imperiu va cuprinde Europa și România sfântă va fi cucerită fără să se tragă cu tunul. Mai mult, poporul mințit și ademenit, va dori chiar el să fie cucerită țara lui Decebal și a lui Traian. Mari nenorociri se vor abate atunci asupra românilor. Se vor băjeni cu milioanele, vor fi multe inundații și cutremure mari, secetă mare, furtuni înfricoșătoare venite din senin. Doi ani de zile, România, Europa, și toată lumea o să fie cuprinsă de o nouă boală, o nouă ciumă. Bogatul o să ceară săracului adăpost și mămăligă. Țara o să fie trădată chiar de cei care o conduc, iar banul o să fie singura religie a oamenilor. Degeaba preoții și vlădicii or să ridice Crucea lui Hristos, că nu vor mai fi ascultați și lumea o să rădă de ei”, fragment dintr-un text postat pe pagina de Facebook denumită Sfântul Paisie Agioritul.

¹³ Titlul unui articol de pe site-ul aparatorul.md, <https://www.aparatorul.md/cine-combate-ortodoxia-numai-roman-nu-e-mihai-eminescu/>, accesat la 18.06.2025.

Educația precară în materie de teologie a fost folosită cu succes și de propaganda anti BOR difuzată în avantajul Patriarhiei Moscovei și a Întregii Rusii transmisă prin intermediul bisericilor, mănăstirilor din Republica Moldova și Ucraina, precum și de clerici din România. Golul educațional a fost umplut de către rețelele de socializare care au distribuit masiv informații mincinoase despre faptul că BOR, patriarhul Daniel și intelectualii proeminenți ai ortodoxiei românești sunt „catolicizați” și BOR ar fi o „biserică a homosexualilor”. Clericii care au diseminat propaganda pro-rusă și care au denaturat mesajul autentic al ortodoxiei au fost promovați ca „martiri” și „adevărații” apărători ai tradițiilor ortodoxe și românești autentice.

Educația precară în materie de teologie a fost exploatată cu succes și în cadrul războiului psihologic pe care Rusia l-a desfășurat în România. Rețelele de socializare din România au fost acaparate de mesaje politice cu substrat religios și naționalist, situație care a permis, potrivit lui Vasile Bănescu,

un tip de fanatizare creată fără precedent de când suntem în spațiul nostru democratic. Nu-mi amintesc de un astfel de fenomen de fanaticism politico-religios până în acest moment. Este unic după 1990...S-au întâmplat, în primul rând, niște clivaje de la rațiune, de la logică, de la realitate, pentru că, sigur, orice tip de fanatizare în jurul cuiva ignoră realitatea, o disprețuiește și chiar o respinge. Această hipnotizare este posibilă doar cu anumiți oameni, cu oameni creduli, cu oameni vulnerabilizați. Și exemplul dat indică eșuarea religiosului într-o zonă care îl contrazice total, zona politicului.¹⁴

Înalt Prea Sfântul Teodosie al Tomisului cunoscut pentru mesajele sale pro- Rusia și Vladimir Putin a declarat că un candidat la alegerile prezidențiale din România este ”trimisul lui Dumnezeu” (Călin Georgescu). Deși Teodosie a fost sancționat de către Sinodul BOR¹⁵ și e criticat public de către voci importante ale elitei ortodoxe din România, Călin Georgescu a continuat să fie adulat de o parte importantă a electoratului românesc care asumă credințe religioase.

¹⁴ Andrei Ciurcanu, Bisericile din Telegram, Rise Project, 15.04.2025, <https://www.riseproject.ro/bisericile-din-telegram/>, accesat la 28.04.2025.

¹⁵ ÎPS Teodosie, sancționat după ce l-a numit pe Călin Georgescu „trimis al lui Dumnezeu” într-un interviu. A primit dojană scris, <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/ips-teodosie-sanctionat-dupa-ce-l-a-numit-pe-calin-georgescu-trimis-al-lui-dumnezeu-intr-un-interviu-a-primit-dojana-scrisa-3113761>, 8.02.2025, accesat la 12.08.2025.

Războiul psihologic a exploatat și frici reale ale BOR – îndepărtarea tinerilor de biserică, pusă în mod eronat pe seama democrației liberale și a Occidentului:

De teama că rămân cu bisericile goale, mulți clerici au apăsat până la podea pedala naționalismului (exaltând ipocrit pericolul unei pierderi de identitate) și au început să-și imagineze că un regim iliberal, de tip Putin sau Orban, ar umple cu forța lăcașurile frecventate acum cu precădere de oameni din generația matură sau vârstnică¹⁶.

TEHNOLOGIA CARE A PERMIS RĂSPÂNDIREA ÎN MASĂ A PROPAGANDEI PRO-RUSE ȘI A ERODAT CAPACITATEA INSTITUȚIILOR ȘI A PRESEI TRADIȚIONALE DE A INFORMA

Până ca România să intre în sfera de interes a propagandei Rusiei, până la expansiunea rețelelor de socializare și a inteligenței artificiale, vocile fundamentaliste precum și organizațiile (neo)legionare și-au difuzat mesajele doar în medii foarte restrânse. Grupurile cu caracter (neo)legionar au rămas marginale și s-au limitat la conservarea memoriei unor lideri sau membrii ai Mișcării Legionare din perioada interbelică. Aparițiile lor publice s-a făcut pe bloguri, publicații cu distribuție restrânsă și comemorări cu participare nesemnificativă. Popularizarea acestora a început să capete amploare o dată cu apariția în spațiul informațional românesc a publicațiilor susținute de Rusia (rețeaua *Sputnik*). Închiderea în 2022, a rețelei de propagandă finanțată de statul rus, nu a dus la diminuarea prezenței narațiunilor rusești în online-ul de limba română. Kremlinul a profitat de apariția unor noi rețele de socializare și a diseminat extensiv propaganda. Cu prilejul alegerilor din 2024, un rol important l-au jucat și manipularea rețelelor de socializare, precum și a unor tehnologii de amplificare a comportamentului inautentic coordonat în spatele cărora se află Federația Rusă.

În același timp, vocile asumate public ca fiind pro-Rusia și pro-regimul de la Kremlin din biserică sunt puține, dar extrem de vocale – Teodosie, arhiepiscopul Tomisului (sanționat de Sinodul BOR), fostul preot Ciprian Mega (caterisit în 2025), câțiva călugări de la mânăstiri

¹⁶ Interviu al autoarei cu Teodor Baconschi, teolog și ambasador al României la Sfântul Scaun, Ordinul Suveran de Malta și Republica San Marino (1997-2000); director general MAE (2001-2002); ambasador al României în Republica Portugheză (2002-2004); secretar de stat pentru Afaceri Globale (MAE, 2004-2006); consilier prezidențial (2006-2007); ambasador al României în Republica Franceză și Principatul de Monaco (2007-2009); ministru al Afacerilor Externe (24 decembrie 2009 – 24 ianuarie 2012); ambasador în Centrala MAE (2015-2023).

din nordul Moldovei, precum și laici care se remarcă prin discurs fundamentalist. Mesajele lor sunt însă larg și agresiv distribuite cu ajutorul rețelelor de socializare. „Teodosie este o parodie a ortodoxiei și reprezintă o minoritate în BOR. Dar, minoritățile (spre exemplu cei care scriu la activenews.ro) sunt foarte vocale în biserică”, susține sociologul Barbu Mateescu¹⁷.

Evoluția tehnologiei a depășit și capacitățile de informare ale mass-mediei oficiale a BOR. Mesajele fostului purtător de cuvânt al Patriarhiei, Vasile Bănescu, ale unor teologi precum Radu Preda, Teodor Baconschi care au condamnat ortodoxismul (denaturarea ortodoxiei prin asocierea cu mesaje naționaliste și legionare) au rămas marginale sau au fost popularizate sub forme distorsionate, prin „analize” ale unor influenceri care nu au pregătire teologică. În același timp, mass-media oficială a BOR și cea mainstream au pierdut competiția cu rețelele de socializare și capacitatea imensă a Rusiei de a deversa propagandă în spațiul public.

De asemenea, voci importante BOR (profesori din facultățile de teologie, ierarhi superiori) care ar fi trebuit să distribuie mesajele oficiale ale Patriarhiei cu privire la pericolul ortodoxismului au lipsit din spațiul public

CONCLUZII

Propaganda pro-rusă a evoluat în cadrul BOR pe fondul unor probleme pre-existente: moștenirea istorică dificilă a colaborării unor clerici cu mișcări și regimuri politice nedemocratice și educația precară a unei părți a clerului și credincioșilor. Cele două aspecte enumerate mai sus au fost exploatate de Federația Rusă în cadrul unor măsuri active destinate influențării opiniei publice din România. În același timp, Rusia a beneficiat din plin de extinderea mijloacelor tehnologice de amplificare și distribuire a narativelor.

RECOMANDĂRI

- Colaborarea dintre mass-media tradițională și BOR. Clericii din BOR sunt adesea reticenți să dialogheze cu presa non-religioasă de teama că vor catalogați drept retrograzi, susținători ai extremismului politic.

¹⁷ Barbu Mateescu, interviu-discuție cu autoarea studiului, București, mai 2025

- prezență sporită și cu mesaje succinte și clare a BOR pe rețelele de socializare.
- Prezența în spațiul mediatic a profesorilor de teologie din universități, a ierarhilor din BOR dar și a unor preoți fără funcții importante care să avertizeze cu privire la denaturarea ortodoxiei prin asocierea acesteia cu extremismul politic.
- Disocierea constantă în mesajele publice de ortodoxism, site-urile, conturile de pe rețelele de socializare care promovează extremismul politic și conținut religios denaturat.
- Promovarea de către BOR a unor noi mesaje cu privire la concordia socială, suferințele și abuzurile îndurate de biserică în perioada comunistă.
- Un dialog constant între BOR și instituțiile care monitorizează mass-media și conținutul pe rețelele de socializare.
- Organizarea în spațiul public (universități și alte instituții) a unor dezbateri cu privire la ortodoxism, abuzul de religie în discursul politic, religie și extremismisme politice/regimuri politice nedemocratice.

IDR

Institutul Diplomatic Român

Misiune. Institutul Diplomatic Român (IDR) își asumă misiunea de a contribui substanțial la creșterea calității diplomației românești prin formare, educare continuă, cercetare, prin dezvoltarea gândirii critice și strategice, prin conectare internațională. O politică externă bună servește unei politici interne benefice.

Principii: valorizarea resurselor umane, profesionalismul, respectul și dialogul, responsabilitatea pentru comunitate.

Pornind de la atribuțiile legale fondatoare ale IDR, dezvoltarea în continuare a institutului se realizează, în funcție de nevoile identificate în MAE, pe următoarele patru direcții:

- Formarea și educarea continuă a diplomaților și a altor categorii de cursanți;
- Aprofundarea dimensiunii de cercetare și expertiză pe spații regionale și problematici funcționale;
- Funcționarea IDR ca *think-tank* al MAE;
- Integrarea IDR în cadrul unei rețele internaționale de institute relevante similare.

Autor: Ileana Racheru este analistă la Institutul Diplomatic Român – Serviciul Furnizare de Expertiză pentru MAE și cadru didactic asociat la Universitatea din București.

Seria Policy Brief IDR
ISSN 2066-5989
ISSN-L 2066-5989

Editare, formatare și grafică: Claudiu Codreanu

Imagine copertă: <https://unsplash.com/photos/a-flag-flying-in-front-of-a-building-with-a-clock-tower-hUChQE8I4z8>

Institutul Diplomatic Român - IDR
<https://www.idr.ro/en/> | secretariat@idr.ro
Primăverii 17, sector 1, București, 011972